

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศ จิตความสามารถในการพัฒนาประเทศจะเจริญมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์หรือคนในชาตินั้น ๆ คุณภาพที่กล่าวถึง คือ ความรู้ ความสามารถด้านสติปัญญา ความดี คุณธรรม และความมีสุขภาพของพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ด้วยความสำคัญดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) จึงได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพคน โดยกำหนดให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (กรมการปกครอง. 2548 : เว็บไซด์)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปัจจัยอันดับแรกของการพัฒนาคนคือการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย เพราะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน. 2544 : 1) การเจริญเติบโตที่ดีทั้งด้านร่างกายและทางด้านสมอง แสดงถึงการเจริญเติบโตและการพัฒนาการในร่างกายอย่างเต็มที่ เป็นผลให้มีลักษณะรูปร่างที่แข็งแรงสูงใหญ่ สมส่วน และระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ดี ช่วยให้บุคคลนั้นเป็นคนที่มีคุณภาพ และเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกคน สิ่งสำคัญในการเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและสมองของคนนั้นก็คืออาหาร ซึ่งถือได้ว่าอาหารเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถ้าหากร่างกายได้รับอาหารที่มีคุณค่า พัฒนาการทางด้านร่างกายและสมองจะเป็นไปตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ในทางกลับกันถ้าเด็กได้รับสารอาหารไม่ครบถ้วนจะส่งผลทำให้ร่างกายแคระแกร็น สมองที่บึบไป ขาดโอกาสทางสังคม ความสามารถที่จะเผชิญกับโลกอนาคตที่เต็มไปด้วยการแข่งขันจะน้อยกว่าเด็กที่มีความสมบูรณ์ และที่สำคัญเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นไปแล้ว ไม่ว่าจะทุ่มงบประมาณเท่าไรก็ตาม ก็ไม่สามารถทำให้เด็กที่ขาดสารอาหารฟื้นฟูสุขภาพที่สูญเสียไปให้

กลับคืนมาได้ ผลสุดท้ายประเทศไทยอาจมีพลเมืองที่ด้อยคุณภาพจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (จรรยา ปิ่นท้วงกูร และคณะ. 2542 : 1)

โครงการอาหารกลางวันเป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความตระหนักของรัฐบาลในการแก้ปัญหาทุพโภชนาการของเด็กและเยาวชนของชาติ ในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาให้มีพัฒนาการด้านสุขภาพและอนามัยที่ดี อันจะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน ในช่วงปลายปีงบประมาณ 2534 รัฐบาลได้เร่งรัดช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ขาดแคลนอาหารกลางวันและนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อการนี้ และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา พุทธศักราช 2535 กำหนดวงเงินกองทุนโครงการอาหารกลางวันไว้ 6,000 ล้านบาท โดยที่รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนปีละประมาณ 500 ล้านบาท เพื่อให้นำไปออกคอกผลและให้ใช้คอกผลไปดำเนินโครงการอาหารกลางวัน ในระยะที่คอกผลยังไม่เพียงพอรัฐบาลจะจัดงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนโครงการอาหารกลางวันแก่เด็กประถมศึกษาอีกส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นยังได้จัดเงินอุดหนุนโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาเป็นเฉพาะตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการบริหารกองทุน (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : เว็บไซต์)

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา ในปีงบประมาณ 2535-2541 การจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันให้นักเรียนในอัตราคนละ 5 บาท ต่อวัน จำนวน 200 วันต่อปี การศึกษาและตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 เป็นต้นมา ได้จัดสรรในอัตราคนละ 6 บาท ต่อวัน จำนวน 200 วัน ต่อปีการศึกษา (บุญฤทธิ สิตาแก้ว. 2544 : 2) และแต่เดิมนีปีงบประมาณ 2535-2543 การจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันดำเนินงานโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ ในปีงบประมาณ 2544 งบประมาณเงินอุดหนุนให้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดซื้อ จัดจ้าง ให้ดำเนินการไปตามระเบียบว่าด้วยพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 05265/373 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2541 และหนังสือสำนักงบประมาณที่ นร 0409/02 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2543 เพื่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีการศึกษา และต่อมาเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2552 คณะรัฐมนตรีอนุมัติการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เด็กนักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันตั้งแต่เด็กเล็กถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับ

งบประมาณอาหารกลางวันร้อยละ 100 จากเดิมได้เพียงร้อยละ 60 ของกลุ่มเป้าหมายและให้ปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนตามโครงการ “อาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา” โดยอุดหนุนในอัตรา 13 บาทต่อคนต่อวัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2549 : เว็บไซต์) ดังนั้นการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน จึงจัดเป็นบริการเสริมที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ด้วยความจริงที่ว่า “ความหิวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ที่รุนแรงอย่างหนึ่ง” และเด็กในวัยเรียนต้องการอาหารกลางวันเพราะเป็นช่วงที่เด็กต้องใช้พลังงานและกำลังในการพัฒนาสมองและร่างกายและเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีพัฒนาการอย่างสมบูรณ์ เต็มที่ของเด็กแต่ละคนต่อไป

แนวดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานครบทุกคน ดังนั้นงบประมาณที่ได้รับมาจึงเฉลี่ยให้นักเรียนทั้งในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาโดยจะช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ รวมทั้งเด็กขาดแคลนทั่วไปที่ไม่มีอาหารกลางวัน รับประทานและให้นำเงินที่ได้รับจัดสรรไปจัดสรรอาหารกลางวันให้เด็กไม่อนุญาตให้นำเงินไปทำกิจกรรมอื่น ซึ่งแสดงว่าการดำเนินงานภายใต้กองทุนนี้มีลักษณะเป็นการสงเคราะห์อย่างเต็มรูปแบบ (มัลเทนา สังกะภฤณ. 2542 : 26) แต่ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการ โครงการอาหารกลางวันสามารถจัดบริการอาหารกลางวันให้นักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบทุกคนได้รับประทานในปริมาณที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน โรงเรียนสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อเชื่อมโยงระบบและเปิดโอกาสให้หน่วยงานเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามโครงการอย่างแท้จริง (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : ไม่มีเลขหน้า)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัด จำนวน 292 แห่งและโรงเรียนแต่ละแห่งได้ดำเนินโครงการอาหารกลางวันให้แก่ นักเรียน ทั้งนี้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 เป็นต้นมางบประมาณตามโครงการอาหารกลางวันได้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียน โดยแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดสรรสนับสนุนให้โรงเรียนอีกทอดหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินงานเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารอย่างเพียงพอและทั่วถึง จึงมีความจำเป็นต้องจัดหางบประมาณเพิ่มเติม หรือให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ โดยให้อยู่ในรูป

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังประสบปัญหา กล่าวคือ งบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดอาหารให้ได้ครบกับนักเรียนทุกคน และชุมชนยังขาดการสนับสนุนและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ หาญประเสริฐ (2545 : 75) และจุไร พิมพ์วาปี (2546 : 91) ที่ทำการวิจัยแล้วพบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนจากชุมชน ได้ให้ความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดโครงการอาหารกลางวัน อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบมาจากกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษา มีการประชุมชี้แจงน้อยมาก โรงเรียนขาดการประสานงานที่ดี และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าหน้าที่ในการดำเนินการจัดบริการอาหารกลางวันเป็นหน้าที่ของครู

โครงการอาหารกลางวันเป็นโครงการที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการจะช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ได้รับอาหารกลางวันที่มีคุณค่าถูกหลักโภชนาการ เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมที่ดี มีความสามารถในการเรียนอันจะทำให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และเป็นกำลังของชาติต่อไป แต่ในปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ยังดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันยังได้ไม่ดีเท่าที่ควร โดยที่มีข้อค้นพบจากการสรุปและรายงานผลในภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า

- 1) งบประมาณในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอจำเป็นต้องระดมความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น
- 2) โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน แต่ชุมชนก็ยังเข้ามาช่วยเหลือได้ไม่ต่อเนื่องตามความพร้อมของแต่ละชุมชน
- 3) ชุมชนมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานอาหารกลางวันเป็นหน้าที่ของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนขาดการประสานงานที่ดี
- 4) มีข้อเสนอแนะให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในรูปแบบการทำงานจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนและระดมความร่วมมือให้มากขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพนักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณภาพทุกคนทุกวันที่มาเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2549 : 15) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติให้สถานศึกษาในสังกัดได้พัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงานอาหารกลางวันในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันในระดับสถานศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของคณะกรรมการดำเนินงานอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อันเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมอาหารกลางวัน โดยตรง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือแนวทางในการบริหาร โครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียนที่รับผิดชอบ และเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงาน โครงการอาหาร กลางวันของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุด อันจะเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหาร กลางวันในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามสถานภาพ และ ขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา แตกต่างกัน
2. คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดขอบเขตในวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ผู้แทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2551 จากโรงเรียนทั้งหมด 217 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,085 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2551 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (บุญชุม ศรีสะอาด. 2545 : 44)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

4. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 สถานภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.2 ขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

4.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

4.2.2 ด้านแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

4.2.3 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน

4.2.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนงาน

4.2.5 ด้านการประเมินโครงการ

4.2.6 ด้านการรายงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2551 หมายถึง

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน (กรณีตำแหน่งว่าง) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.2 ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน หมายถึง ข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษา หรือพนักงานราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษาให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 1 คน

1.4 ผู้แทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากชุมชนและได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 1 คน

1.5 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ เสนอชื่อเป็นกรรมการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน จำนวน 1 คน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่คณะกรรมการ ร่วมดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา ด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ตามกระบวนการการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ การวางแผนดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผนการประเมินผลโครงการ และการรายงาน

3. โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินงาน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการ โดยดำเนินการตามแนวทางของสำนักงานโครงการอาหารกลางวันกระทรวงศึกษาธิการ

4. การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา ของสำนักงานโครงการอาหารกลางวันกระทรวงศึกษาธิการ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

4.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน หมายถึง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ การกำหนดรายละเอียดของข้อมูลอย่างชัดเจน และการพิจารณาความครอบคลุม ครบถ้วนของข้อมูลตามความต้องการ จำเป็นต่อการวางแผนการดำเนินงาน

4.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันตามระเบียบและขั้นตอน การตรวจสอบข้อมูลและประชุมปรึกษาหารือก่อนแต่งตั้งคณะกรรมการ การรับทราบวัตถุประสงค์และนโยบายในการดำเนินการที่ได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ การได้รับทราบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน และการมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

4.3 การวางแผนการดำเนินงาน หมายถึง การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ จุดมุ่งหมาย ความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา การจัดทำโครงการอาหารกลางวันให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด การกำหนด

นโยบาย และวางแผนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน การจัดทำโครงการอาหารกลางวันไว้ให้เป็นลายลักษณ์อักษร การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้ตลอดทั้งปีการศึกษาและการกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

4.4 การดำเนินงานตามแผนงาน หมายถึง การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้อย่างครบถ้วนการ จัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง การจัดบริการอาหารกลางวันเพิ่มเติมแก่นักเรียน นอกเหนือจากนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดบริการอาหารเสริม (นม) แก่นักเรียนควบคู่ไปกับการจัดบริการอาหารกลางวัน การบูรณาการโครงการอาหารกลางวันกับกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน การกำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการจัดทำเอกสารการเงิน รายงานฐานะการเงิน ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4.5 การประเมินโครงการ หมายถึง การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินโครงการ การประเมินโครงการอาหารตามแผนที่กำหนด การนำข้อมูลน้ำหนักและส่วนสูงนักเรียน มาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน การวิเคราะห์ สรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ การประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และการประเมินครอบคลุมทั้งปัจจัย กระบวนการและผลผลิต

4.6 การรายงาน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานโครงการ การประชุมคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ การรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง และการนำผลการประเมิน มาใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาโครงการในปีการศึกษาต่อไป

5. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาถึงระดับประถมศึกษาหรือตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2551 แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

5.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยทำให้ได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับข้อมูลสารสนเทศไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานตาม โครงการอาหารกลางวันของคณะกรรมการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ข้อมูลเป็นข้อสนเทศในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง และพัฒนา การมีส่วนร่วมตามแนวทางการดำเนินงานตามโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY